

“moeder” format voor groepsplan rekenen.

Ad Kappen

Voor het opstellen van het “moeder”format is gebruik gemaakt van groepsplannen rekenen, die basisscholen en speciale basisscholen van het Steunpunt Onderwijszorg hebben opgesteld.

.vco Drakensteyn Vastertlanden – Gerard Regeling

.obs het Stadsveld – Han Nijhof

.obs Broekheurne – Britt van Agen

.vco Mecklenburg - Anke Wevers

.vco Anna van Buren bosuil – Margo Hartgerink

.sbo de Spinaker – Thea Minnegal

Aanbevolen literatuur:

- Klassenmanagement in de basisschool – M.Forrer en E.Schouten. Uitgave CPS 32297
- Effectief omgaan met verschillen in het rekenonderwijs– Gert Gelderblom. Uitgave CPS 32257
- Effectief omgaan met zwakke rekenaars – Gert Gelderblom. Uitgave CPS 32275
- Iedereen kan leren rekenen – uitgave van POraad
- Tussendoelen SLO Tule - <http://tule.slo.nl/RekenenWiskunde/F-KDRekenenWiskunde.html>
- Fundamentele doelen SLO - <http://www.slo.nl/primair/leergebieden/rekenen/minimumdoelen>
- kwaliteitskaarten rekenpilots – www.rekenpilots.nl
- DARTEL - <http://www.correctaleerhulp.nl/cl/dartel.jsp>
- digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid – www.dhh-po.nl

1. Inleiding

Leerlingen verschillen van elkaar. Om het maximale uit alle leerlingen te halen is differentiatie nodig. Bij het onderwijzen van de basisvaardigheden weten dat convergente differentiatie het meest effectief is. Dit betekent dat we voor alle leerlingen in de groep in ieder geval geformuleerde fundamentele doelen willen bereiken. Differentiatie vindt met name plaats in de hoeveelheid tijd en de instructie en begeleiding door de leerkracht.

Deze kwaliteitskaart beschrijft hoe datamuren en groepsplannen als hulpmiddelen gebruikt kunnen worden om opbrengstgericht en planmatig te werken aan geformuleerde doelen.

Een datamuur¹ is een hulpmiddel om leerlingen met vergelijkbare instructiebehoeften in een groep in kaart te brengen en te clusteren. Op een datamuur worden de leerlingen op basis van toetsresultaten ingedeeld in drie subgroepen:

- De instructieonafhankelijke leerlingen, zij volgen verkorte instructie
- De instructiegevoelige leerlingen, zij volgen de basisinstructie
- De instructieafhankelijke leerlingen, zij volgen verlengde instructie

Om een datamuur te kunnen maken is dus een groepsoverzicht met gegevens nodig. De datamuur is in feite een tussenstap tussen het groepsoverzicht van de vorderingen van de leerlingen en het groepsplan.

¹ Het idee van de datamuur (data wall) is ontwikkeld door Michael Fullan (University of Toronto, Canada). In Nederland is het gebruik van de datamuur verder ontwikkeld in het Leesverbeterplan Enschede in samenwerking met CPS.

a. onderdelen van groepsplan.

Het groepsplan is een beschrijving van het onderwijsaanbod voor een bepaalde periode. Het beschrijft welke aanpak en interventies de leerkracht uitvoert om de doelen te bereiken. Het groepsplan is van toepassing op alle leerlingen in de groep. Net als op de datamuur is de totale groep in het groepsplan geclusterd in drie subgroepen.

groepsplan

- **beginsituatie**
- **Doelen**
- **Instructiebehoeften en instructietijd**
- **zorgleerlingen**
- **Organisatie**
- **automatiseringsoefeningen**
- **Leerstofplanning**
- **Strategie-keuze**
- **evaluatie**
- **aandachtspunten, zoals begeleiding en ondersteuning.**

steunpunt
onderwijszorg

b. algemeen: Klassenmanagement.

Zie: Klassenmanagement in de basisschool - CPS

Pedagogisch klimaat	
	Relatie leerkracht – leerling Sensitiviteit – responsiviteit Positieve verwachtingen Gedragsregels
klassenmanagement	
	Didactische vaardigheden Relatie-competentie-autonomie Regels en routines (m.n. bij zelfstandig werken) Convergente differentiatie en IGDI-model
Didactische voorwaarden	
	Automatiseren Doorgaande rekenlijn Aanleren van basisstrategie
Opbrengstgericht werken	
	Hoge verwachtingen Doelgericht Leerkrachtgestuurd Toepassen dimensies van effectief onderwijs Monitoren van leesontwikkeling (datamuur)

c. doelen

uit: kwaliteitskaart "starten met opbrengstgericht werken"

schoolgroep	Zwakke rekenaars	Sterke rekenaars
1 en 2 (0-24% gewichtenleerlingen)	Max. 10% D of E leerlingen	Min. 75% A en B leerlingen
3,4,5	Max. 15% D of E leerlingen	Min. 60% A en B leerlingen
6 en 7 (meer dan 50% 0.9 leerlingen)	Max. 25% D of E leerlingen	Min. 50% A en B leerlingen

Doorlopende leerlijnen commissie Meijerink

**Doelen
niveau-indeling**

- Streefdoelen commissie Meijerink
- Fundamentele kwaliteit: kennen en kunnen voor probleemloze doorstroming > vmbo kb landelijk 75%
- Streefkwaliteit kennen en kunnen voor vmbo-t landelijk 50%

	Re-kenen	landelijk	
Fund. Kwaliteit A+B+C	≥ 85%	≥ 75%	< 75%
Streef Kwaliteit A+B	≥ 65%	≥ 50%	< 50%

steunpunt onderwijszorg

d . Toetsen

- CITO-toetsen: Rekenen & Wiskunde, afname januari (M-toets) en juni (E-toets)
- Tempo-toets-rekenen
<http://www.pearson-nl.com/producten/179-tr-tempo-test-rekenen.html?interesseID=36>
- Methodegebonden toetsen

Afspraken over het WAT: de leerstof

Groep 1 en 2:

- Aandacht aan gecijferdheid en wiskundige oriëntatie
- Tellen en getalbegrip

Eind groep 2:

- Kennen van cijfersymbolen
- Tellen tot 20
- Verder tellen
- Terugtellen vanaf 10
- Buurgetallen noemen

Groep 3

- Optellen en aftrekken tot 10 gememoriseerd

Groep 4

- Automatiseringsoefeningen
- Oriëntatie in de telrij tot 100
- Midden groep 4 optellen en aftrekken tot 20 geautomatiseerd
- Eind groep 4 vlot optellen en aftrekken tot 100

Groep 5

- Oriëntatie in de telrij tot 1000
- Aanleren van vermenigvuldigstrategieën
- Eind groep 5 tafels geautomatiseerd

Groep 6-8

- Onderhouden van de rekenvaardigheden die in de groepen 3 t/m 5 zijn aangeleerd
- Breuken, kommagetallen, verhoudingen en procenten

Afspraken over het HOE.

- Vaststellen van (hoge realistische) doelen voor de verschillende groepen: fundamentele kwaliteit, streefkwaliteit en excellente kwaliteit.
- Vaststellen van de effectieve lesweken en de ingeroosterde tijd.
.groep 1 en 2: 20-30 minuten per dag
.vanaf groep 3: één uur instructie- en oefentijd
- Elke rekenles starten met automatiseringsoefeningen, optellen en aftrekken tot 10, 20, 100, tafels van vermenigvuldiging.
- Convergente differentiatie, geen individuele leerlijnen voor zwakke rekenaars, aandacht voor begaafde leerlingen
- Toepassen van IGDI-model,
- Leerkrachtvaardigheden: directe instructie, modeling
Didactische en organisatorische competenties.
beheersen van de leerlijnen, opbouw van de leerstof. Handleiding methode, analyse van de leerresultaten (CITO-lvs)
- Monitoring, bespreken van resultaten op schoolniveau: onze school, onze leerlingen, onze prestaties. Leren van en met elkaar.

2. datamuur.

Na afname van de toets worden op basis van de toetsresultaten de leerlingen verdeeld over drie instructiegroepen:

- leerlingen op A en B niveau: zij krijgen de verkorte instructie
- leerlingen op C niveau: zij krijgen de basisinstructie, na de verkorte instructie
- leerlingen op D en E niveau: zij krijgen de verlengde instructie, na de verkorte en basisinstructie.

	TTR A-B	TTR - C	TTR D-E
CITO rekenen en wiskunde A - B	Verkorte instructie	Verkorte instructie	Basis instructie
CITO rekenen en wiskunde C	Basis instructie	Basis instructie	Basis instructie
CITO rekenen en wiskunde D-E	Verlengde instructie	Verlengde instructie	Verlengde Instructie

In onderstaande tabel kunt u de namen van de leerlingen invullen.

De datamuur is geen statisch geheel, het is vooral dynamisch. Als er toetsen zijn afgenomen, methode-onafhankelijk en methodeafhankelijk wordt een datamuur opgesteld.

Ook kunt u als een bepaald leerstofgebied is behandeld een analyse maken welke leerlingen het leerstof gebied al of niet beheersen.

U kunt dan in de methode bepalen, wanneer dit leerstofgebied weer aan de orde komt. U heeft dan voor dit leerstofgebied een datamuur opgesteld.

	TTR A-B	TTR C	TTR D - E
CITO rekenen en wiskunde A - B			
CITO rekenen en wiskunde C			
CITO rekenen en wiskunde D - E			

a. beginsituatie.

A ++score	A & B score	C score	D & E score	Eigen leerweg
2 % hoogste niveau	Streefqualiteit 65 % ≥ B	Fundamenteel niveau 85 % ≥ C		5 % laagste niveau
Instructie onafhankelijk Verdiepte instructie	Instructie onafhankelijk Verkorte instructie	Instructie gevoelig basisinstructie	Instructie afhankelijk Verlengde instructie	Instructie afhankelijk Zeer intensieve instructie
Namen:	Namen:	Namen:	Namen:	Namen:

b. doelen

Op teamniveau zijn de doelen vastgesteld op fundamentele kwaliteit en op streefqualiteit.

Ook de doelen voor de methodegebonden toetsen.

CITO werkt met vaardigheidsscores naast de indeling in niveau-groepen.

Geen eigen leerweg tot en met groep 5. De leerling blijft bij het groepsplan.

Alleen na inzet van externe deskundigen kan besloten worden tot een eigen leerweg. Zeer belangrijk is dan om de leerstof met maatschappelijk relevante leerstof vast te stellen.

A ++ score	A & B- score	C- score	D & E score	Eigen leerweg
Vooruitgang continueren Vaardigheids scores CITO op A+ niveau. ▪Vorderen boven genormeerde vaardigheidsscore	Vooruitgang continueren Vaardigheids scores CITO op A/B niveau. ▪Vorderen boven genormeerde vaardigheidsscore	Vooruitgang continueren Vaardigheids scores CITO op minimaal C niveau. ▪Minimaal de genormeerde vaardigheidsscore	Vooruitgang verbeteren. Vaardigheids Scores omhoog naar C niveau. ▪Minimaal een vooruitgang in vaardigheidsscore per schooljaar, voor: gr.3 +16 punten gr.6 +14 punten gr.4 +22 punten gr.7 +10 punten gr.5 +14 punten gr.8 +12 punten	Eigen leerweg alleen mogelijk na inzet van externe deskundigen Doelen per leerling bepalen en beschrijven in PLAN VAN AANPAK Voortgang evalueren in PLAN VAN AANPAK Ontwikkelingsperspectief Uitstroomprofiel DL en DLE
	Methode gebonden toetsen gemiddeld goed	Methodegebonden toetsen gemiddeld voldoende	Methode gebonden toetsen naar voldoende.	Maatschappelijk relevante leerstof

c. leerstof

Essentieel is het automatiseren van optellen en aftrekken tot 100 en de beheersing van de tafels. Dit moet in elke les op een didactisch verantwoorde manier aan de orde komen. Ook in de bovenbouw aandacht voor de basisvaardigheden.

- Zie kwaliteitskaart automatiseren.

Domeinen van het rekenonderwijs zijn:

- Het fundament (getallen en basisbewerkingen)
- Kolomsgewijs rekenen en cijferen
- Breuken, kommagetallen, verhoudingen en procenten
- Schattend rekenen
- Meten, wegen, tijd en geld
- Meetkunde
- Tabellen en grafieken

Zie website van SLO over tussendoelen en leerlijnen. Tule.

Automatiseren				
organisatie	Aan het begin van de les.	Aan het begin van de les.	Aan het begin van de les en tijdens de verlengde instructie.	Als het onderwerp het toelaat meedoen met de groep tijdens automatiseren.
didactiek	.aangeven welke vaardigheid wordt geoefend .oefeningen maximaal 5 tot 10 minuten .alle leerlingen doen mee .systematische opbouw in oefening van de vaardigheid .regelmatig laten terugkeren			

d. programma

Onderstaand tabel is een overzicht van de onderdelen, die getoetst worden in lovs CITO. Belangrijk om te bepalen of deze leerstofgebieden in de voorafgaande periode zijn behandeld. CITO-lovs geeft belangrijke didactische aanwijzingen over de opbouw van de leerstof. Ook geeft CITO-lovs aan welke leerstof een leerling met een bepaalde vaardigheidsscore beheerst.

programma	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
1. Getallen en getalrelaties	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Hoofdrekenen: optellen en aftrekken	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Hoofdrekenen: vermenigvuldigen & delen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4. Complexere toepassingen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5. Schattend rekenen						X	X	X	X	X	X
6. Bewerkingen: optellen & aftrekken							X	X	X	X	X
7. Bewerkingen: vermenigvuldigen & delen							X	X	X	X	X
8. Samengestelde bewerkingen							X	X	X	X	X
9. Rekenen met een zakrekenmachine											X
10. Verhoudingen				X	X	X	X	X	X	X	X
11. Breuken								X	X	X	X
12. Procenten										X	X
13. Meten: Lengte	M	M	M	M	M	X	X	X	X	X	X
14. Meten: Oppervlakte	E	E	E	E	E	X	X	X	X	X	X
15. Meten: Inhoud	T	T	T	T	T	X	X	X	X	X	X
16. Meten: Gewicht	E	E	E	E	E	X	X	X	X	X	X
17. Meten: Toepassingen	N	N	N	N	N	X	X	X	X	X	X
18. Meetkunde						X	X	X	X	X	X
19. Tijd			X	X	X	X	X	X	X	X	X
20. Geld			X	X	X	X	X	X	X	X	X

Leerstofplanning

<i>start datum</i>	<i>start leerstof</i>
	Pluspunt blok

leerstofplanning	Niveau A-B	Niveau C	Niveau D-E	Leerlingen met eigen leerweg
Onderdeel				
Leerstof planning	Zie klassenmap Zie routeboekje SLO	Zie klassenmap	Zie klassenmap Zie handelingsplan.	Zie Plan van Aanpak. Zie klassenmap. Zie logboek extra hulp. Zie routenboek DARTEL
minimumprogramma			Routeboekje behorend bij DARTEL	Routeboekje behorend bij DARTEL

Aanvullende materialen	Niveau A-B	Niveau C	Niveau D-E	Eigen leerweg
Computerprogr. oa Ambra soft	Volgens afspraak	Volgens afspraak	Volgens afspraak	Maatschappelijk relevante leerstof (SLO)
Remelka	n.v.t.	Incidenteel te gebruiken als extra oefen materiaal.	Zonodig gebruiken als extra oefen materiaal	Gebruiken als leerlijn tot en met niveau midden / eind groep 5.
Maatwerk + bijbehorend computerprogramma	n.v.t.	Incidenteel te gebruiken als extra oefen materiaal.	Zonodig gebruiken als extra oefen materiaal	Gebruiken als leerlijn vanaf niveau midden/eind gr 5
Dartel			Routeboekje voor minimumprogramma Oefenmateriaal mbv computer	Routeboekje voor minimumprogramma Oefenmateriaal mbv computer

e. organisatie en differentiatie

Groepsinstructie en verlengde instructie (kwaliteitskaart www.rekenpilots.nl)

- schrijf aan begin van de les het lesdoel op het bord
- bespreek met de leerlingen wat ze deze les zullen leren
- gezamenlijke terugblik op de leerstof, die ten grondslag ligt aan het onderwerp van deze les
- introduceren van de nieuwe leerstof in een context
- sturende didactiek,
- aanleren van de basisstrategie
- leerlingen gaan in tweetallen aan de slag om het probleem op te lossen
- aandacht besteden aan de oplossingswijzen
- ondersteunen van de leerlingen tijdens de instructie door modellen of schema's
- begeleide inoefening
- nadruk op handelen
- onder woorden brengen
- generaliseren
- helder zijn over de afspraken zelfstandig werken
- geven van feedback aan elke instructiegroep. Feedback en feedforward over product en over proces.

Voor verlengde instructie:

.weten wie de zwakke rekenaars zijn

- planmatig werken
- werken met de instructietafel
- verlengde instructie sluit aan bij de groepsinstructie
- variëren van het abstractieniveau
- maak een selectie uit de vervolggaven
- feedback en feedforward.

convergente differentiatie model

Start van de les: automatiseringsoefening (5 min.) Terugblik - doel van de les – verwachtingen		
Verkorte groepsinstructie		
Boven niveau (A/ B groep) Zelfstandige verwerking	Basis instructie en begeleide inoefening	
	Op niveau (C groep) Zelfstandige verwerking	Verlengde instructie Onder niveau (D/ E groep) Zelfstandige verwerking
	Feedback	feedback
Gezamenlijke feedback/ afsluiting		

Basisstrategie

Maak als team een besluit over de basisstrategie:

.aanbieden van een strategie als basis

.keuze van de strategie kolomsgewijs rekenen of cijferend rekenen

didactiek	Niveau A-B	Niveau C	Niveau D-E	Leerlingen met eigen leerweg
Werkwijze Convergente differentiatie	Verkorte instructie. De leerlingen kunnen ook de extra opgaven (+) en de verrijkingstaken maken..	Normale instructie.	Eerst normale instructie, daarna verlengde instructie	Aparte instructie en aandacht van de groeps leerkracht op eigen niveau.
Didactiek	De leerlingen kunnen tijdens de lessen zelfstandig werken direct of na een heel korte instructie aan het werk.	Ook tijdens de lessen zelfstandig werken wordt eerst instructie gegeven.	Ook tijdens de lessen zelfstandig werken wordt eerst instructie en verlengde instructie gegeven.	De leerling doet zo mogelijk mee met de groeps instructie. Ligt het niveau niet in de zone van de naaste ontwikkeling dan gaat de leerling direct verder met het eigen programma. De instructie volgt na groep C.
	De leerlingen kunnen zo nodig hun eigen oplossings strategie kiezen.	De leerlingen volgen de oplossings strategie van de leerkracht.	De leerlingen volgen de oplossings strategie van de leerkracht	De leerlingen volgen de oplossings strategie van de leerkracht.

f. tijd.

tijd	Niveau A-B	Niveau C	Niveau D-E	Eigen leerweg
tijd	5x 60 min	5x 60 min	5x 60 min	5x 60 min
Extra tijd Verlengde instructie en Pré teaching			+ extra instructie organisatie m.h.v. RT 1x 30 min	+ extra instructie zo mogelijk buiten de groep 2x 30 min RT

Rekentijd				
rekenactiviteit	Dag	Tijd	Met wie	
automatiseren				
Methodisch rekenen				
Extra oefentijd:				
- tijdens de les				
- tijdens taakuur				

g. ondersteuning en begeleiding

Klassenconsultatie

Doel:

Datum:

Door:

Vervolgafspraken:

h. evaluatie.

Evaluatie:

Datum:

Met wie:

Toets- en observatie resultaten:

Algemeen:

Vervolgafspraken:

3. zorgleerlingen.

Zorgleerlingen behoren tot het groepsplan. Tot en met groep 5 geen eigen leerweg.

Zorgleerlingen behoren pedagogisch, didactisch en organisatorisch bij de groep.

Echter de inspectie vraagt om individuele handelingsplannen.

De inspectie van het onderwijs vraagt van scholen dat zij voor zorgleerlingen handelingsplannen opstellen.

In de handelingsplannen moeten dan de volgende punten worden aangegeven:

- De vaardigheidsscore die te verwachten is op basis van twee voorafgaande scores. Deze te verwachte score moet voldoende onderbouwd en realistisch zijn.
- De planning van de leerstof die aan het kind wordt aangeboden
- De instructie-behoefte van het kind
- De extra leertijd die het kind krijgt.
- De evaluatie van het aanbod. Heeft het kind de te verwachte vaardigheidsscore behaald? Het doel is, dat het kind weer gaat instromen in het groepsplan

In feite staat deze informatie al in het groepsplan. Deze leerlingen horen bij de instructieafhankelijke leerlingen die verlengde instructie krijgen. Voor de inspectie en ouders, moet de school individuele handelingsplannen kunnen overleggen. De reden hiervoor is, dat voorkomen moet worden, dat leerlingen gaan onderpresteren. Inspectie hecht veel waarde aan een zorgvuldige onderbouwing.

Ons advies is, een bijlage te maken bij het groepsplan, waarin u per kind een precieze uitwerking maakt. De meeste informatie kunt u kopiëren uit het groepsplan, alleen de te verwachten vaardigheidsscore moet u dan nog toevoegen.

De aanname om zorgleerlingen mee te nemen in het groepsplan is, dat leerlingen de gestelde doelen kunnen bereiken als wordt voldaan aan twee voorwaarden: instructie en tijd.

Na evaluatie van het groepsplan, kan echter blijken dat een zorgleerling toch niet de verwachte vaardigheidsscore heeft behaald. Bij deze leerlingen kan sprake zijn van specifieke pedagogische en/of didactische behoeften. Deze leerling is geen onderpresteerder, de prestaties van deze leerling zijn conform zijn cognitieve mogelijkheden. Deze leerling moet dan ook gewaardeerd en erkend worden voor zijn maximale prestaties. Dat betekent voor de leerkracht handelingsgericht werken.

Onder zorgleerlingen met specifieke pedagogische en/of didactische behoeften verstaat de inspectie leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die het aanbod tot en met groep 8 niet aangeboden krijgen vanwege cognitieve en/of sociaal emotionele belemmeringen.

Wie zijn zorgleerlingen?

Zorgleerling categorie 1: leerlingen met minder cognitieve vaardigheden.
Functioneren op D of E niveau, zullen waarschijnlijk de doelen van eind groep 8 niet behalen.

Leerling presteert conform zijn cognitieve mogelijkheden

Inspectie:

“een leerling is een kanjer, als hij dit realiseert”

“deze leerling moet hierin erkend en gewaardeerd worden”

Zorgleerling categorie 2: leerlingen met voldoende cognitieve vaardigheden, kindgebonden / interne factoren

- Zorgleerlingen zijn leerlingen, die op de methode-onafhankelijke toetsen onder hun niveau scoren.
- Zorgleerlingen zijn leerlingen die onderpresteren.
- Zorgleerling: discrepantie tussen feitelijk en mogelijk functioneren.
- Geen verklaring op school-, groeps- en/of leerkrachtniveau

steunpunt
onderwijszorg

Onderwijs-en begeleidingsbehoeften voor zorgleerlingen .

Inzet van externe deskundigen

- Welke doelen zijn voor deze zorgleerling haalbaar in de komende periode?
 - .realistisch ontwikkelingsperspectief / uitstroomprofiel en leerrendement (DLE)
 - .tussendoelen
- Wat zijn de perspectief-rijke strategieën voor deze groep leerlingen?
- Wat is de minimumleerstof voor deze groep leerlingen?
 - .geen eigen leerweg tot en met groep 5
- wat heeft hij (extra) nodig om doelen te bereiken?

steunpunt
onderwijszorg

**speciale doelen voor zeer zwakke rekenaars (uitgave SLO)
maatschappelijk relevante leerstof.**

Getalbegrip, Getalrelaties	<ul style="list-style-type: none"> - Flexibel kunnen omgaan met getallen en getalrelaties tot 1000 (structuur in de telrij, structuur van getallen, orde van grootte, vergelijken, ordenen, onderlinge relaties), zowel in contextsituaties als met kale getallen - Kunnen omgaan met eenvoudige veel voorkomende kommagetallen in betekenisvolle situaties (1,5 liter, 1,67 m lengte, 2,5 kg, € 2,98) - Kommagetallen tussen gehele getallen kunnen plaatsen in betekenisvolle situaties zoals op de lijn van een litermaat.
Bewerkingen	<ul style="list-style-type: none"> - Beheersen van rekenen tot 20 en de producten uit de tafels tot en met 10 - Kunnen optellen en aftrekken tot 1000 (op papier), zowel precies als globaal (logisch afronden en ongeveer rekenen), in betekenisvolle concrete situaties, bij eenvoudig geformuleerde contextproblemen en kaal - Kunnen vermenigvuldigen en delen met eenvoudige (ronde) getallen met een uitkomst tot 1000, zowel precies als globaal (logisch afronden en ongeveer rekenen), in betekenisvolle concrete situaties, bij eenvoudig geformuleerde contextproblemen en in kale opgaven
Rekenmachine	<ul style="list-style-type: none"> - Kale enkelvoudige bewerkingen kunnen uitrekenen op de rekenmachine - Uit eenvoudige contextsituaties waarin gerekend moet worden, de gegevens halen en de bewerking kunnen uitvoeren op de rekenmachine en het resultaat kunnen interpreteren. De nadruk ligt op contextsituaties die kinderen in het dagelijks leven tegenkomen
Breuken, Procenten, Verhoudingen	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnen interpreteren en bepalen van delen van een geheel in praktisch situaties - Kunnen omgaan met halven en kwarten en de relatie hiertussen in betekenisvolle situaties (liters, verdelingen) - Deel van een hoeveelheid kunnen nemen: 'de helft', 'een kwart' - Relatie tussen halven en kwarten met 100%/25%/50% weten - Weten wat percentages kunnen inhouden in contexten (meer of minder winst/verlies/korting) en relatie weten tussen 50% en 'de helft' en 25% (helft van de helft, een kwart) - Percentages kunnen aflezen uit cirkels en stroken; complement kunnen berekenen tot 100% - Verhoudingen herkennen en met eenvoudige getallen ermee kunnen rekenen in betekenisvolle situaties (afpassen met schaal; recepten) - Verdubbelen, halveren - Relaties tussen basale verhoudingen, breuken en procenten herkennen in eenvoudige betekenisvolle contextsituaties die kinderen in hun dagelijks leven tegenkomen
Tabellen en Grafieken	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnen aflezen van eenvoudige, betekenisvolle tabellen en grafieken (lesroosters, dienstregelingen, tabellen met ingrediënten of verdeling) - Tijd <ul style="list-style-type: none"> - Kunnen aflezen van analoge en digitale tijden en in elkaar kunnen omzetten - Eenvoudige tijdsduur (half uur, kwartier, anderhalf uur) kunnen berekenen in betekenisvolle contextsituaties (reisduur, baktijden)
Geldrekenen	<ul style="list-style-type: none"> - Begrijpen van tijdsbegrippen (minuut, kwartier, uur, maanden, dagen, enz.) en betekenisvolle omzettingen kunnen maken (5 weken is 35 dagen) - Kunnen lezen van agenda's en kalenders in dagelijkse situaties - Munten en briefjes kunnen benoemen - Gepast (handelend) kunnen betalen en terug kunnen betalen - Eenvoudige betekenisvolle berekeningen met geld kunnen maken, op papier/ met de rekenmachine - Kunnen schatten van eenvoudige totalen in praktische situaties
Metten, Meetkunde	<ul style="list-style-type: none"> - Begrip hebben van lengte: km, m, cm; gewicht: kg en g; inhoud: l en ml - De orde van grootte van bovengenoemde maten weten (zinvolle referenties) - Eenvoudige omzettingen, die veel voorkomen in het dagelijks leven, kunnen maken - Kunnen omgaan met plattegronden zoals van een kaart of van een schoolgebouw

DARTEL

Dartel staat voor Digitaal Aangepast Rekenen voor Toekomstige Echte Lwoo-ers. Dartel sluit aan bij de rekenmethodes *Pluspunt*, *Rekenrijk*, *Talrijk*, *De wereld in getallen* en *Wis- en reken*.

- Eerst wordt van elke les van elke rekenmethode het minimale minimum voor de zeer zwakke rekenaar aangegeven. Dat is nog (veel) minder dan wat de reguliere methode als minimum aangeeft.
- De zeer rekenzwakke leerling kan het instructiegedeelte van de rekenles daardoor met de jaargroep mee doen.
- Vervolgens gaat de leerling op de computer aan de slag met de uitgebalanceerde ortho-leergang van Dartel.

Bij elke les uit de reguliere methode hoort een aparte digitale 'ortho-les'. Hierbij is weinig instructie nodig, omdat het leerstof betreft die ruim één jaar onder het niveau van de jaargroep ligt.

Elke digitale 'ortho-les' bevat steeds één moeilijkheid. Een aantal dagen wordt aan één en hetzelfde probleem gewerkt. Zo werkt een leerling bijvoorbeeld eerst een aantal dagen aan geldrekenen en daarna een aantal dagen aan cijferend optellen en cijferend aftrekken.

De organisatorisch-didactische werkwijze van Dartel is eenvoudig.

- Eerst doet de leerling regulier met de instructie en verwerking van zijn jaargroep mee.
- Zodra daarbij stof wordt overgeslagen, maakt de leerling de stof van de bijbehorende digitale 'ortho-les'. Deze eenvoud is organisatorisch een sterk punt van het programma.
- Een ander sterk punt is dat een leerling lange tijd volwaardig met de gewone rekenmethode (= met de groep) mee kan blijven doen. Weliswaar met de minimale minimumstof, maar toch.
- Nog weer een ander sterk punt is dat de gewone instructietijd in de les kan worden benut. Zonder al te veel moeite kan die tijd worden uitgebreid voor de zeer zwakke rekenaar: 't is toch stof die op dat moment aan de orde is.

4.. begaafde en talentvolle leerlingen.

Bij opbrengstgericht werken gaan we ervan uit, dat we het maximale uit een leerling willen halen. Dit geldt ook voor leerlingen op A-niveau.

Met behulp van CITO-lvs kan het excellente niveau (A+) worden vastgesteld. Soms is het voor een school lastig om vast te stellen of een leerling (hoog)begaafd is. Het digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid kan de school en de ouders hierbij ondersteunen.

Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid

Het Digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid (DHH) is een compleet systeem voor de identificatie en het begeleiden van hoogbegaafde leerlingen uit groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs.

Taakverlichting

Het Digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid vermindert de taaklast van de intern begeleider van de hoogbegaafde leerlingen. Het protocol is zo opgebouwd dat na het proces van signalering en diagnostiek iedere leerkracht zelfstandig hoogbegaafde leerlingen kan begeleiden.

Advies op maat!

Het proces van signalering en diagnostiek is volledig geautomatiseerd. Het protocol begeleidt u bij alle stappen en geeft u aan het eind van het traject een individueel advies voor de leerling. Mochten er indicaties zijn die wijzen in de richting van faalangst of onderpresteren dan wordt u daar tijdig op geattendeerd.

Een passend handelingsplan

Nadat u met hulp van het Digitaal handelingsprotocol een conclusie hebt getrokken, wordt u begeleid bij het schrijven van een handelingsplan. Daarvoor vindt u de volgende ondersteunende aspecten:

Het adviestraject Vervroegde Doorstroming:Complete richtlijnen compacting voor uw eigen methode:

Begeleid bij het selecteren van een passend verrijkingsaanbod:

Pedagogische handelingsuggesties voor de meest voorkomende aandachtspunten bij bijvoorbeeld:

